

בס"ד

# רֵבֵנוּ נַחֲמֵן מִבְּרֶסֶלַב

סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת שֶׁל שְׁנַיִם קְדְמוֹנִיּוֹת



מִדְּהַר יִגְר

*L'INFIRME*





*Le mérite de ce travail  
est dédié à  
l'élévation des âmes*

**CHIMEÔN BEN MEÏR**



**'HAYA BAT DANIEL**

ת.נ.צ.ב.ה.

**L** était une fois un Sage qui, avant de mourir, convoqua ses enfants et sa famille, il leur prescrit d'arroser des arbres : « Vous pouvez également avoir d'autres occupations, mais efforcez-vous de toujours arroser des arbres. » Puis, le Sage mourut, laissant les enfants. Il avait un fils qui ne pouvait pas marcher. Il parvenait à se tenir debout mais ne pouvait pas marcher.

Ses frères lui procuraient suffisamment de quoi vivre et ils lui donnaient tant, qu'il lui restait toujours quelque chose. Et ce fils, qui ne pouvait pas marcher, mettait de côté petit à petit ce qui lui restait, et parvint à réunir une certaine somme.

Il prit la résolution suivante : « Pourquoi recevoir ainsi de leur part ? Il serait bon que j'entreprenne de monter un commerce. » Ne pouvant pas marcher, il résolut de louer un chariot, les services d'un homme de confiance et un cocher avec lesquels il se rendrait à Leipzig où il pourrait faire du commerce, malgré le fait qu'il ne puisse pas marcher.

Lorsque les membres de la famille entendirent cela, ils furent ravis et déclarèrent : « Pourquoi lui verser une pension ? Il serait bon qu'il obtienne sa propre subsistance. » Ils lui prêtèrent encore de l'argent afin

**מ**עשה בְּחָכְם אַחַד קָדָם מוֹתוֹ קָרָא אֶת בְּנָיו וּמְשִׁפְחָתוֹ וְצִוָּה אוֹתָם לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת. גַּם יֵשׁ לָכֶם רִשׁוֹת לְעֵסֶק בְּשָׂאֵר פְּרֻנְסוֹת אֲבָל בְּזֶה תִּשְׁתַּדְּלוּ לְהַשְׁקוֹת אֵילָנוֹת. אַחֲר־כֵּךְ נִפְטַר הַחָכָם, וְהֵנִיחַ בָּנָיִם. וְהָיָה לוֹ בֶּן אֶחָד שְׁלֹא הָיָה יָכֹל לֵילֵךְ. וְהָיָה יָכֹל לְעֹמֵד, רַק שְׁלֹא הָיָה יָכֹל לֵילֵךְ.

וְהָיוּ אָחָיו נוֹתְנִים לוֹ סְפוּק יְדֵי פְּרֻנְסָתוֹ וְהָיוּ מְסַפִּיקִים אוֹתוֹ כָּל-כֵּךְ עַד שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ. וְהָיָה אוֹתוֹ הַבֶּן, שְׁלֹא הָיָה יָכֹל לֵילֵךְ, מְקַבֵּץ עַל-יָד עַל-יָד מִמָּה שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ מִפְּרֻנְסָתוֹ עַד שֶׁקָּבַץ סֹךְ מְסִיָּם.

וַיֵּשֶׁב עֲצָמוֹ: לָמָּה לִי לְקַבֵּל הַסְּפָקָה מֵהֵם; טוֹב שְׂאֵתְחִיל לַעֲשׂוֹת אִיזָה מִשְׂאֵ-וּמְתָן. וְאִף שְׂאִינוּ יָכוֹל לֵילֵךְ, יַעֲזֵן בְּדַעְתּוֹ לְשֹׁכֵר לוֹ עֲגָלָה וְנֶאֱמָן וּבַעַל-עֲגָלָה וַיִּסַּע עִמָּהֶם לְלִיפְסִיק, וַיּוֹכַל לַעֲשׂוֹת הַמִּשְׂאֵ-וּמְתָן אִף שְׂאִינוּ יָכוֹל לֵילֵךְ.

כְּשֶׁשָּׁמְעוּ הַמְּשִׁפְחָה זֹאת הוֹטֵב בְּעֵינֵיהֶם, וְאָמְרוּ: לָמָּה לָנוּ לִיתֵן לוֹ הַסְּפָקָה, טוֹב שְׂיִהְיֶה לוֹ פְּרֻנְסָה. וְהִלּוּ לוֹ עוֹד מְעוֹת כְּדֵי שְׂיּוֹכַל לָנַחַג הַמִּשְׂאֵ וּמְתָן, וְשֹׁכֵר לוֹ עֲגָלָה וְנֶאֱמָן

qu'il puisse réaliser son projet. Il loua donc un chariot, engagea un homme de confiance et un cocher, puis se mit en route. Il parvint à une auberge et son homme de confiance lui proposa d'y passer la nuit, mais il refusa. Ils tentèrent de le convaincre, mais il s'entêta contre leur avis. Ils repartirent donc et s'égarèrent dans la forêt. Des brigands les assaillirent.

Or, ces brigands étaient devenus ce qu'ils étaient, parce qu'un jour, il y avait eu une famine. Un homme était arrivé en ville, et avait déclaré : celui qui veut de la nourriture, qu'il vienne le voir. Nombre de personnes se présentèrent. Il usa alors de ruse : celui dont il comprenait qu'il ne lui serait d'aucune utilité, il le repoussait. A l'un, il disait : « Tu pourrais être artisan. » A l'autre, il déclarait : « Tu pourrais travailler à la meule. »

Il choisit seulement des gens intelligents, il les emmena dans la forêt et leur proposa de devenir des brigands, puisque les routes de Leipzig, de Breslov et autres destinations passent par ici : « Des marchands empruntent ces chemins. Nous les dépouillerons et amasserons ainsi de l'argent. »

Les brigands se précipitèrent donc sur eux, sur le fils qui ne pouvait pas marcher, ainsi que sur ses employés, l'homme de confiance et le cocher.

וּבַעַל-עֲגָלָה וְנֹסֵעַ וּבָא לְקָרְעֵטְשָׁמַע,  
וְאָמַר הַנְּאֻמָּן שְׂלִינּוּ שָׁם וְלֹא רָצָה.  
וְהַפְּצִירוּ בּוֹ, וְהוּא עִקֵּשׁ אוֹתָם וְנֹסְעוּ  
מִשָּׁם, וְתָעוּ בַּיַּעַר. וְנִפְּלוּ עֲלֵיהֶם  
גַּזְלָנִים.

וְאוֹתָן הַגַּזְלָנִים נִעְשׂוּ עַל-יְדֵי שְׁהִיָּה  
פַּעַם אַחַת רָעַב, וּבָא אֶחָד לָעִיר  
וְהִכְרִיזוּ: מִי שְׂרוּצָה מְזוֹנֹת יָבֹא  
אֵלָיו. וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כַּמָּה אַנְשִׁים.  
וְהוּא עָשָׂה בְּעֶרְמָה. וּמִי שְׁהִיָּה מִבֵּין  
בּוֹ שָׂאִין בּוֹ עֶרֶךְ אֵלָיו, דָּחָה אוֹתוֹ.  
וְלֶאֱחָד הָיָה אוֹמֵר: אַתָּה תוּכַל  
לְהִיּוֹת בַּעַל-מְלָאכָה, וְלֹא אָמַר:  
אַתָּה תוּכַל לְהִיּוֹת בַּרְחִים.

וּבִרְרַךְ רַק כַּמָּה אַנְשִׁים חֲכָמִים וְהִלְךְ  
עִמָּהֶם לַיַּעַר, וְאָמַר לָהֶם שְׂיִהְיוּ  
נִעְשִׂים גַּזְלָנִים, בְּאֲשֶׁר שְׂמִכָּאן  
הוֹלְכִים הַדְּרָכִים לְלִיפְסִיק  
לְבָרְעֵסְלָא וְלִשְׂאָר מְקוֹמוֹת, וְנוֹסְעִים  
בְּכָאן סוֹחְרִים, וְנִגְזַל אוֹתָם וְנִקְבְּצִין  
מַעוֹת.

וְנִפְּלוּ עֲלֵיהֶם, הֵינּוּ אֵלּוּ הַגַּזְלָנִים  
הַנִּלְנָל נִפְּלוּ עַל הַבֶּן הַנִּלְ שֶׁלֹּא הָיָה  
יָכֹל לַיִלֵךְ וְעַל הָאֲנָשִׁים שְׂלוֹ, דְּהֵינּוּ

Ces derniers, pouvant s'enfuir, se sauvèrent. Quant à lui (l'infirme), il resta sur le chariot. Les brigands approchèrent, ils s'emparèrent du coffre qui contenait l'argent, puis ils lui demandèrent : « Pourquoi restes-tu assis ? » Il répondit qu'il ne pouvait pas marcher.

Ils dérobèrent le coffre et les chevaux, et l'infirme demeura sur le chariot. L'homme de confiance et le cocher s'étaient enfuis ailleurs; ils se dirent que, étant donné les lettres de change que des nobles leur avaient remis, ils risquaient fort la prison en rentrant chez eux. Mieux valait rester là où ils se trouvaient, et louer leurs services en cet endroit.

Quant au fils (l'infirme), tant qu'il disposait des provisions qu'il avait emportées de chez lui, du pain sec laissé dans le chariot, il s'en nourrit. Lorsque tout fut épuisé et qu'il ne lui restait plus rien à manger, il se demanda quoi faire et se jeta du chariot afin de se nourrir d'herbe. Il passa la nuit seul dans le pré et eut très peur. Ses forces l'abandonnèrent au point qu'il ne pouvait même pas se tenir debout, seulement ramper.

Il mangeait l'herbe autour de lui, et tant qu'il pouvait en atteindre et manger, il mangeait là-bas. Puis, lorsque l'herbe fut épuisée alentour au point que sa main ne ramenait

הַנְּאֻמָּן וְהַבַּעַל עֲגָלָה. הַבַּעַל עֲגָלָה וְהַנְּאֻמָּן שָׁהוּ יְכוּלִים לְבָרַח בְּרַחוּ, וְהוּא נִשְׁאַר עַל הָעֲגָלָה. וּבָאוּ וּלְקַחוּ הַתְּבָה שֶׁל הַמַּעוֹת וּשְׂאֵלוּ אוֹתוֹ: לָמָּה אַתָּה יוֹשֵׁב? וְהַשִּׁיב שְׂאִינִי יְכוּל לֵילֵךְ.

וְגָזְלוּ הַתְּבָה וְהַסּוּסִים, וְהוּא נִשְׁאַר עַל הָעֲגָלָה. וְהַנְּאֻמָּן וְהַבַּעַל-עֲגָלָה, שִׁבְּרַחוּ לְמָקוֹם שִׁבְּרַחוּ, יָשְׁבוּ עִצְמָם, בְּאֲשֶׁר שִׁלְקָחוּ פְּרוּקֵי-אֲדָרִין מִפְּרִיעִים וְלָמָּה לָּהֶם לָשׁוּב לְבֵיתָם שְׂיֻכְלוּ לָבוֹא בְּשֵׁלֶשֶׁלְאוֹת. טוֹב לָהֶם לִשְׂאֵר שָׁם, בְּמָקוֹם שִׁבְּרַחוּ לָשׁוּם, וַיְהִי בְּכֹאן נְאֻמָּן וּבַעַל-עֲגָלָה.

וְהַבֵּן הַזֶּה, כָּל זְמַן שֶׁהָיָה לוֹ הַמַּאֲכָל שִׁלְקָח מִבֵּיתוֹ לֶחֶם יֵבֶשׁ שֶׁהָיָה בְּעֲגָלָה (שְׂקוּרִין "סוּחָרִים") אָכַל אוֹתָם. וְאַחֲרֵכֶּךָ בְּשִׁכְלָה וְלֹא הָיָה לוֹ לֶאֱכֹל, יָשָׁב עִצְמוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת וְהַשְׁלִיךְ עִצְמוֹ מִהָעֲגָלָה לֶאֱכֹל עֲשָׂבִים וְהָיָה לָן יְחִידִי בַּשָּׂדֶה וְנִפְחָד, וְנִטַּל מִמֶּנּוּ הַכַּח עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֲפֹלוּ לַעֲמֹד רַק לְרַחֵשׁ (בְּלִשׁוֹן אֲשֶׁכְּנִי: רוֹקִין זִיד)

וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹתָיו וְכָל זְמַן שֶׁהָיָה יְכוּל לְהוֹשִׁיט וּלְאָכֹל הָיָה אוֹכֵל שָׁם. וְאַחֲרֵכֶּךָ בְּשִׁכְלָה הָעֵשֶׂב סְבִיבוֹ עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהוֹשִׁיט

plus rien, il rampa plus loin et mangea où il se trouvait. Il se nourrit ainsi d'herbe pendant un certain temps.

Une fois, il rencontra une plante dont il n'avait jamais encore mangé. Cette plante lui plut car il mangeait des herbes depuis longtemps et les connaissait, et il n'avait jamais vu sa pareille. Il décida de l'arracher avec ses racines. Ce faisant, il découvrit sous les racines un diamant de forme cubique. Or, chacune des facettes possédait une vertu particulière. Sur l'une d'elles, il était écrit que celui qui s'en saisirait serait transporté à l'endroit où le jour et la nuit se réunissent, c'est-à-dire là où le soleil et la lune se rencontrent.

Or, lorsque l'infirme avait arraché la plante avec la racine où se trouvait le diamant, il arriva qu'il saisit cette facette, celle capable de l'amener là où le jour et la nuit se rejoignent. Il y fut donc transporté, et s'aperçut qu'il était là où le soleil et la lune se rencontrent.

Il entendit le soleil et la lune discuter. Celui-ci se plaignait auprès de cette dernière de ce qu'il existât un arbre qui donnait de nombreuses branches, fruits et feuilles. Et toutes les branches, chaque fruit et chaque feuille, tous possédaient une vertu

הָיָה מְנַתֵּק עֲצָמוֹ לְהֵלֵן וְאָכַל שָׁם.  
וְהָיָה אוֹכֵל הָעֵשֶׂב אֵיזָה זְמַן.

פַּעַם אֶחָד בָּא לְעֵשֶׂב אֶחָד שְׁעָדִין  
לֹא אָכַל עֵשֶׂב כְּזֶה, וְהוֹטֵב בְּעֵינָיו  
אוֹתוֹ הָעֵשֶׂב, מִחֶמֶת שֶׁהָיָה אוֹכֵל  
זְמַן רַב עֹשָׂבִים וְהָיָה מִכִּיר בָּהֶם  
וְעָדִין לֹא רָאָה עֵשֶׂב כְּזֶה. וַיֵּשֶׁב  
עֲצָמוֹ לְעַקְרוֹ עִם שָׂרְשׁוֹ. וְהָיָה תַּחַת  
הַשָּׂרֵשׁ הַדּוּמִיט, וְהַדּוּמִיט הָיָה מְרַבֵּעַ.  
וְכָל צֶד הָיָה לוֹ סִגְלָה אַחֶרֶת. וּבְצֶד  
אֶחָד הָיָה כְּתוּב שְׁמִי שְׂיֵאחֲזוּ אוֹתוֹ  
צֶד יִשָּׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם שָׁיוֹם וְלִילָה  
נִתְקַבְּצִים בְּיַחַד שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ  
נִתְקַבְּצִים שָׁם בְּיַחַד.

וּכְשֶׁעָקַר הָעֵשֶׂב עִם הַשָּׂרֵשׁ שֶׁהָיָה  
שָׁם הַדּוּמִיט גִּזְדָּמָן שְׂאֲחֲזוּ בְּאוֹתוֹ  
הַצֶּד, הַמְּסַנֵּל לְשֵׂא אוֹתוֹ לְמָקוֹם  
שָׁיוֹם וְלִילָה מִתְקַבְּצִים כְּנִ"ל, וְנִשָּׂא  
אוֹתוֹ וּבָא לְמָקוֹם שָׁיוֹם וְלִילָה  
נִתְוַעְדִים יַחַד וְהִסְתַּכַּל וְהִנֵּה הוּא  
שָׁם בְּמָקוֹם שֶׁשְׁמֶשׁ וַיָּרַח בָּאִים  
בְּיַחַד כְּנִ"ל.

וַשְּׁמַע שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ עִם הַיָּרֵחַ מְדַבְּרִים  
וְהָיָה הַשֶּׁמֶשׁ קוֹבֵל לְפָנֵי הַיָּרֵחַ  
בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ אֵילָן שֵׁישׁ לוֹ עֲנָפִים  
רַבִּים וּפְרִיָו וְעָלָיו וְכָל עֲנָף וְעֲנָף  
וּפְרִי וְעֵלָה יֵשׁ לוֹ סִגְלָה מִיַּחַדָּת,  
שְׂזָה מְסַנֵּל לְבָנִים וְזֶה מְסַנֵּל

particulière. L'un constituait un remède pour engendrer des garçons, l'autre un moyen pour obtenir sa subsistance, un autre encore était un remède contre telle maladie, et celui-là contre telle autre [maladie].

Chaque partie de l'arbre possédait donc une vertu particulière. Et cet arbre devait être arrosé, car alors il serait très utile. « Or, non seulement je ne l'arrose pas, mais en plus je le dessèche, en dardant mes rayons sur lui ! »

La lune lui répondit : « Tes soucis sont hors de propos. Je vais te faire part des miens. Je possède mille montagnes. Autour de ces mille montagnes, il y a encore mille autres montagnes. Là-bas, vivent les démons, ceux qui ont des pattes de poulet. Et comme ils n'ont aucune force dans leurs pattes, ils puisent la force de mes pieds. C'est pour cela que je n'ai pas de force dans les pieds. J'ai une poudre - remède pour mes pieds, mais un vent surgit et l'emporte. »

Le soleil répondit : « C'est cela qui te tourmente ? Je vais t'indiquer un remède. Il existe un chemin duquel bifurquent d'autres chemins. L'un d'eux est pour les Tsadikim. Le Tsadik qui l'emprunte voit la poussière de cette route répandue sous ses pas. A chaque pas qu'il fait, il

לְפָרְנָסָה, וְזֶה מְסַגֵּל לְרְפוּאָת  
חֹלְאֵת זֶה, וְזֶה לְחֹלְאֵת אַחֶרֶת.

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְסַגֵּל לְדַבֵּר אַחֵר.  
וְזֶה הָאֵילָן הָיוּ עֲרִיכִין לְהִשְׁקוֹתוֹ,  
וְאִם הָיוּ מְשַׁקִּין אוֹתוֹ הָיָה מְסַגֵּל  
מְאֹד, וְלֹא דֵי שְׂאִין אֲנִי מְשַׁקֶּה אוֹתוֹ  
אֲלֵא שְׁעַל-יָדַי שְׂאֵנִי מְזַרְחָה עָלָיו  
אֲנִי מִיבֵשׁ אוֹתוֹ.

עֲנֵתָה הַלְּבָנָה וְאָמְרָה: אֶתָּה דוֹאֵג  
דְּאֵנוֹת אַחֵרִים, אֲנִי אֲסַפֵּר לְךָ עֵסֶק  
שְׁלִי. הַיּוֹת שֵׁישׁ לִי אֵלֶּף הָרִים  
וּסְבִיבוֹת הָאֵלֶּף הָרִים יֵשׁ עוֹד אֵלֶּף  
הָרִים, וְשָׁם מְקוֹם שָׂדִים, וְהַשָּׂדִים  
יֵשׁ לָהֶם רַגְלֵי תְרַנְגוּלִים וְאִין לָהֶם  
כַּח בְּרַגְלֵיהֶם, וְיוֹנְקִים מִרַגְלֵי,  
וּמַחֲמַת זֶה אִין לִי כַח בְּרַגְלֵי. וְיֵשׁ לִי  
אֲבָק, הֵינּוּ פוֹל, שֶׁהוּא רְפוּאָה  
לְרַגְלֵי, וּבֹא רוּחַ וְנוֹשֵׂא אוֹתוֹ.

עֲנֵתָה הַחֶמֶד: אֶת זֶה אֶתָּה דוֹאֵג?  
(בְּלִשׁוֹן תִּימָה) אֲנִיד לְךָ רְפוּאָה.  
בְּאֲשֶׁר שֵׁישׁ דֶּרֶךְ, וּמֵאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ  
מִתְפַּצְּלִים כַּמָּה דְרָכִים. דֶּרֶךְ אֶחָד  
שֶׁל צְדִיקִים, אֲפֹלוּ הַצְדִיק שֶׁהוּא  
בְּכֹאן מְפֹזְרִים תַּחֲתָיו אוֹתוֹ הָאֲבָק  
שֶׁבְאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ הַזֶּה לְכָל פְּסִיעָה,

foule cette poussière. Il y a une route pour les hérétiques. L'hérétique qui avance sur cette route, voit la poussière qui est répandue sous ses pas, etc. Il y a la route pour les fous. Le fou qui l'emprunte voit la poussière qui est répandue sous ses pas, et ainsi de suite. Il y a ainsi de nombreuses routes.

Et il existe une autre route, celle où des Tsadikim prennent sur eux des souffrances, et des seigneurs les conduisent enchaînés. Or, ces Tsadikim n'ont pas de force dans leurs pieds; on répand alors la poussière de cette route sous leurs pas et leurs pieds reçoivent ainsi des forces. Va donc là-bas, il y a beaucoup de poussière, et tu obtiendras la guérison de tes pieds. » C'est toute la conversation entre le soleil et la lune. Et l'infirme avait entendu tout cela.

Entre temps, il examina le diamant d'un angle différent et il vit écrit là-bas, que quiconque attraperait cette facette serait transporté sur la route d'où partaient d'autres routes. Il saisit cette facette et fut amené là-bas. Il posa ses pieds sur la route dont la poussière constituait une guérison pour les pieds, et fut aussitôt guéri. Il alla et remplit des sachets avec de la poussière de chaque route, et constitua un bouquet. Il mit de la

וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא פּוֹסֵעַ הוּא דוֹרֵךְ בְּאוֹתוֹ הָאָבֶק. וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל אֲפִיקוֹרְסִים אֲפִלוּ אֲפִיקוֹרְסִים שֶׁבְּכָאן מִפְּזָרִים תַּחְתּוֹתָיו בְּכָל פְּסִיעָה מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק כִּנ"ל. וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ שֶׁל מְשֻׁנְעִים, אֲפִלוּ מְשֻׁנְעֵי שֶׁבְּכָאן מִפְּזָרִים תַּחְתּוֹתָיו כִּנ"ל. וְכֵן יֵשׁ כַּמָּה דְּרָכִים.

וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ אַחֵר בְּאֲשֶׁר שְׂיֵשׁ צַדִּיקִים שֶׁמְקַבְּלִים עַל עַצְמָם יְסוּרִים, וּמוֹלִיכִים אוֹתָם הַפְּרִיעִים בְּשִׁלְשָׁלוֹת, וְאִין לָהֶם כֹּחַ בְּרַגְלֵיהֶם וּמִפְּזָרִים תַּחְתּוֹתָיהֶם מֵאוֹתוֹ הָאָבֶק שֶׁל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וַיֵּשׁ לָהֶם כֹּחַ בְּרַגְלֵיהֶם, עַל-כֵּן תִּלְךָ לְשֵׁם שְׂיֵשׁ שֵׁם הַרְבֵּה אָבֶק וַיְהִי לָךְ רְפוּאָה עַל רַגְלֶיךָ, כָּל זֶה דְּבַרֵי הַחֲמָה אֵל הַלְּבָנָה. וְהוּא שָׁמַע כָּל זֶה.

בְּתוֹךְ כֶּף נִסְתַּכַּל עַל הַדּוֹמִיט בְּצַד אַחֵר וְרָאָה כְּתוּב שֵׁם, שְׂמִי שְׂיֵאחֲזוּ בְּאוֹתוֹ הַצַּד שְׂיֵשֵׂא אוֹתוֹ לְהַדְרִיךְ שְׂיִוְצָאִים מִמֶּנּוּ כַּמָּה דְּרָכִים כִּנ"ל, וְאֲחֲזוּ בְּאוֹתוֹ הַצַּד, וְנָשֵׂא אוֹתוֹ לְשֵׁם וְנָתַן רַגְלָיו בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ שֶׁהָאָבֶק רְפוּאָה לְרַגְלִים, וְנִתְרַפָּא מִיָּד. וְהִלֵּךְ וְנִטַּל הָאָבֶק מִכָּל הַדְּרָכִים וְעָשָׂה לוֹ אֲגָדוֹת; שֶׁאֲגַד הַפּוּל שֶׁל הַדֶּרֶךְ שֶׁל צַדִּיקִים לְבִדּוֹ, וְכֵן הַפּוּל שֶׁל שְׂאֵר הַדְּרָכִים אֲגַד כָּל אֶחָד לְבִדּוֹ וּלְקַחָם



poussière de la route des Tsadikim dans un sachet à part et fit de même avec toutes les autres poussières, et les emporta avec lui. Puis il décida de retourner dans la forêt où il avait été dépouillé.

Arrivé là-bas, il choisit un arbre qui dominait le chemin qu'empruntent les brigands pour aller commettre leurs méfaits. Il prit de la poussière pour Tsadikim et de la poussière pour fous, il les mélangea et répandit le tout sur le chemin. Il grimpa ensuite dans l'arbre et s'y installa pour observer ce qui allait se passer. Puis, des voleurs envoyés par le chef des brigands sortirent, pour aller voler. Aussitôt parvenus sur le chemin, ils piétinèrent la poudre répandue et devinrent des Tsadikim. Ils commencèrent à se lamenter d'avoir passé tant de temps à dépouiller et assassiner tout ces gens. Cependant, comme la poussière pour Tsadikim était mélangée à de la poussière pour fous, ils devinrent des Tsadikim fous.

Ils commencèrent à se quereller entre eux. L'un disait : « C'est toi qui nous a poussés à brigander ! » L'autre répondait : « A cause de toi ! » Ils finirent par s'entretuer. Or, le chef des brigands envoyait un autre groupe et il se produisait la même chose, ils s'entretuaient. Ainsi de

אתו. וישב עצמו והלך לאותו היער שגזלו אותו שם.

בשפא לשם, בחר לו אילן גבוה שהוא סמוך להדרך שיוצאים שם הגזלנים לגזול, ולקח הפול של צדיקים והפול של משגעים וערבם יחד ופזר אותם על הדרך. והוא עלה על האילן וישב שם לראות מה יהיה נעשה בהם. והיו יוצאים שם גזלנים ששלח אותן הגזלן הגדול שבהם הנ"ל לצאת ולגזול. וכשבאו לאותו הדרך, תכף כשדרכו על הפול הנ"ל נעשו צדיקים, והתחילו לצעק על נפשם על שגזלו עד הנה והרגו כמה נפשות. אבל מחמת שהיה מערב שם פול של משגעים נעשו צדיקים משגעים.

והתחילו להתקוטט זה עם זה. זה אמר: בשבילך גזלנו וזה אמר: על-ידיך גזלנו, עד שהרגו זה את זה. והיה שולח בת אחרת והיה גם-כן כנ"ל, והרגו זה את זה כנ"ל. וכן היה אחר כך, עד שנהרגו כלם. עד שהבין שלא נשארו כי אם הוא

suite, jusqu'à ce qu'ils soient tous morts. L'"infirme" comprit alors qu'il ne restait plus que leur chef avec un autre brigand, c'est-à-dire que le fils autrefois handicapé comprit que tous les brigands étaient morts et qu'il ne restait plus que le chef avec un autre, il descendit alors de l'arbre. Il déblaya la poussière du chemin, et répandit uniquement de la poussière pour Tsadikim. Puis, il retourna se percher dans l'arbre.

Or, le chef s'étonna beaucoup : il envoyait tous ses brigands, aucun ne revenait; il partit lui-même avec celui qui lui restait. Dès qu'il foula le chemin sur lequel l'infirme n'avait répandu que de la poussière pour Tsadikim et devint un Tsadik. Il se mit à crier et se lamenter auprès de son compagnon pour avoir assassiné tant de personnes et brigander autant. Il creusait des tombes, se repentait et regrettait amèrement. Lorsque le Fils (auparavant infirme), perché sur l'arbre, vit que le chef des brigands regrettait et se repentait à ce point, il descendit de l'arbre.

Le brigand s'aperçut de sa présence et il se mit alors à implorer : « Malheur à moi ! J'ai commis tel et tel crime. Par pitié, accorde-moi une pénitence ! » Le Fils lui répondit : « Rends-moi le coffre que vous m'avez dérobé. » En effet, les brigands tenaient un

בְּעֵצְמוֹ עִם עוֹד אֶחָד, הֵינּוּ שְׁהֵבִין הַנַּ"ל הַבֵּינִין שֶׁכָּבֵר נִהְרְגוּ כָּל הַגְּזֵלָנִים הַנַּ"ל וְלֹא נִשְׁאָר כִּי אִם הַגְּזֵלָן הַגָּדוֹל בְּעֵצְמוֹ עִם עוֹד אֶחָד, וַיֵּרֵד מִהָאֵילָן. וְכִבֵּד מִשָּׁם אֶת הַפּוֹל הַנַּ"ל מִן הַדֶּרֶךְ, וּפְזַר אֶת הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים בְּעֵצְמוֹ, וְהֵלֵךְ וַיָּשֵׁב עַל הָאֵילָן.

וְאוֹתוֹ הַגְּזֵלָן, הֵינּוּ הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם, תָּמָה שֶׁשׁוּלַח כָּל הַגְּזֵלָנִים וְאִין אֶחָד מֵהֶם שָׁב אֵלָיו, וְהֵלֵךְ הוּא בְּעֵצְמוֹ עִם הָאֶחָד שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ. וְתִכְרַף כְּשָׁבָא עַל אוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, שֶׁפְזַר שָׁם הֵבִין הַנַּ"ל הַפּוֹל שֶׁל צְדִיקִים לְבִדּוֹ, נַעֲשֶׂה צְדִיק, וְהִתְחִיל לְצַעֵק לְחֵבְרוֹ עַל נַפְשׁוֹ עַל שֶׁהִרְגַּ כָּל-כָּךְ נַפְשׁוֹת וְגִזַּל כָּל-כָּךְ. וְהָיָה תוֹלֵשׁ קְבָרִים וְהָיָה שָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמִתְחַרֵּט מְאֹד. וּבִיּוֹן שֶׁרָאָה, הֵבִין הַנַּ"ל שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הָאֵילָן, שֶׁהוּא מִתְחַרֵּט וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה כָּךְ, יֵרֵד מִהָאֵילָן.

בִּיּוֹן שֶׁרָאָה הַגְּזֵלָן שֶׁמָּצָא אָדָם, הִתְחִיל לְצַעֵק: אוֹי עַל נַפְשִׁי, כְּזֹאת וְכְזֹאת עֲשִׂיתִי, אֲהָה תֵּן לִי תִשׁוּבָה. עֲנֵה לוֹ: הַחֲזֹר לִי הַתְּבָה שֶׁגִזַּלְתֶּם מִמֶּנִּי. כִּי כְּתוּב אֶצְלָם עַל כָּל גְּזֻלָּה בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּגְזַל וְאֶצְלֵ מִי נִגְזַל.

registre de chaque vol commis, la date et le nom de la victime. Il lui dit: « Je vais te le rendre immédiatement. Et je te donne même tous les trésors dérobés que j'ai en ma possession. Accorde-moi seulement une pénitence. »

Le Fils lui répliqua: « Ta seule pénitence consistera à ce que tu ailles en ville, et que tu cries et avoues : « Je suis celui qui ait proclamé alors etc c'est moi-même formé et enrolé des brigands. J'ai assassiné et dépouillé nombre de personnes. « Cela sera cela ta pénitence ! »

Le brigand lui remit tous les trésors, il partit avec lui en direction de la ville et fit ainsi. Ils décidèrent, là-bas, dans cette ville, qu'étant donné le grand nombre de victimes, ils allaient pendre le brigand, à titre d'exemple.

Puis, le Fils décida de se rendre aux deux mille montagnes, pour observer ce qui s'y passait. Arrivé là-bas, il se tint à distance des deux mille montagnes. Il vit là-bas des myriades et des myriades de familles de démons. Car, les démons croissent et se multiplient tout comme les hommes, ils sont très nombreux. Il remarqua leur souverain qui siégeait sur un trône qu'aucun homme « né d'une femme » (*Chabbat 88b*) ne pourrait occuper. Le Fils les vit en train de se moquer : l'un racontait

אָמַר לוֹ: אֲנִי מַחְזִיר לְךָ תְּכָף וְאֲנִי  
נוֹתֵן לְךָ אֶפְלוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת שֶׁל  
גְּזֻלָּה שְׁיִישׁ לִי, רַק תֵּן לִי תְּשׁוּבָה.

אָמַר לוֹ: תְּשׁוּבָתְךָ הִיא, רַק שְׁתֵּלֵךְ  
אֶל הָעִיר וְתַצְעֵק וְתִתְּוֹדָה: אֲנִי הוּא  
שֶׁהִכְרַזְתִּי אֲזִי וְעָשִׂיתִי כַּמָּה גְּזֻלָּנִים  
וְהִרְגֵתִי וְגֻזְלֵתִי כַּמָּה נְפָשׁוֹת, זֶה הִיא  
תְּשׁוּבָתְךָ.

וְנָתַן לוֹ כָּל הָאוֹצְרוֹת, וְהֵלֵךְ עִמּוֹ אֶל  
הָעִיר, וְעָשָׂה כֵן. וּפָסְקוּ שָׁם בְּאוֹתוֹ  
הָעִיר, בְּאֲשֶׁר שֶׁהִרְגַּ כָּל-כֶּף נְפָשׁוֹת,  
עַל-כֵּן יִתְּלוּ אוֹתוֹ, לְמַעַן יִדְעוּ.

אַחֲרֵי-כֵן יָשַׁב עִצְמוֹ הַבֶּן הַגָּדוֹל לִילָךְ  
אֶל הַשָּׁנִי אֶלֶף הָרִים, הַגָּדוֹל,  
לְהִסְתַּכֵּל מַה נַּעֲשֶׂה שָׁם. כְּשָׁבָא  
לְשָׁם עָמַד מִרְחוֹק מִהַשָּׁנִי אֶלֶף  
הָרִים, וְרָאָה שְׁיִישׁ שָׁם כַּמָּה וְכַמָּה  
אֶלֶף אֱלֹפִים וְרַבֵּי רַבְבוֹת מִשְׁפָּחוֹת  
שֶׁל שָׂדִים, כִּי הֵם פָּרִים וְרַבִּים  
כַּבְּנֵי-אָדָם, וְהֵם רַבִּים מְאֹד. וְרָאָה  
הַמַּלְכוּת שֶׁלָּהֶם יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא  
שְׂשׂוּם יְלוּד-אִשָּׁה אֵינּוּ יוֹשֵׁב עַל  
כִּסֵּא כְּזוֹ. וְרָאָה אוֹתָם שְׂעוֹשִׂים  
לִיצְנוּת: זֶה מְסַפֵּר שֶׁהוּזִיק לָזֶה

qu'il avait meurtri un nourrisson; un autre déclarait avoir abimé la main d'un tel; un autre expliquait qu'il avait endommagé un pied, et autres sortes de facéties.

Entre temps, il regarda et aperçut un père et une mère qui pleuraient. On les interrogea : « Pourquoi pleurez-vous ? » Ils répondirent qu'ils avaient un fils dont l'habitude était de partir puis de revenir juste après. Or, cela faisait maintenant longtemps et il n'était toujours pas revenu. On les présenta devant le monarque; ce dernier ordonna qu'on envoie des émissaires dans le monde entier afin de le retrouver. Le père et la mère repartaient, lorsqu'ils rencontrèrent un camarade de leur fils qui l'accompagnait habituellement, mais cette fois-ci, il était seul. Le camarade les questionna : « Pourquoi pleurez-vous ? » Ils lui racontèrent.

Il leur répondit : « Je vais vous mettre au courant : Nous avons une île sur la mer, qui était notre endroit. Puis, le roi à qui appartenait cette île vint et voulut construire là-bas des palais, il édifia des fondations. Votre fils – c'est-à-dire le fils des démons disparu, me proposa d'aller nuire au roi. Nous allâmes donc dérober sa force au roi. Celui-ci fit alors appel aux docteurs, mais ceux-là ne pouvaient pas l'aider. Il alla donc consulter des sorciers.

תִּינוּק, וְזֶה אֹמֵר שֶׁהַזִּיק לְזֶה יָד, וְזֶה מְסַפֵּר שֶׁהַזִּיק רֶגֶל, וְכֵן שָׂאָר לִיצְנוּת.

בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה אָב וְאִם הוֹלְכִים וּבוֹכִים. וְשָׂאָלוּ אוֹתָם: לָמָּה אַתֶּם בּוֹכִים? וְהִשִּׁיבוּ שֵׁישׁ לָהֶם בֶּן וְהָיָה דַרְכּוֹ לֵילֵךְ לְדַרְכּוֹ וְהָיָה שָׁב בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן, וְעַכְשָׁיו הוּא זְמַן רַב וְעַדִּין לֹא בָּא. וְהִבִּיאוּ אוֹתָם לַמֶּלֶךְ, וְצִוָּה הַמֶּלֶךְ לְשַׁלַּח שְׁלוּחִים לְכָל הָעוֹלָם לְמַצְאוֹ. וְהָיוּ הָאָב וְאִם חוֹזְרִים וּפְגָעוּ בְּאַחַד שֶׁהָיָה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם בָּנָם הַנִּלְל, הֵינּוּ שְׂאוֹתוֹ הָאֶחָד שֶׁפָּגְעוּ בּוֹ הָיָה הַחֵבֶר שֶׁל בָּנָם וְהָיָה הוֹלֵךְ בְּיַחַד עִם בָּנָם בְּתַחֲלָה, אֲבָל עַכְשָׁיו פָּגְעוּ בּוֹ לְבַדּוֹ, וְשָׂאָל אוֹתָם: עַל מָה אַתֶּם בּוֹכִים? וְסִפְרוּ לוֹ כַּנִּלְל.

הַשִּׁיב לָהֶם: אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם. הַיּוֹת שֶׁהָיָה לָנוּ אֵי אֶחָד בְּיָם שֶׁהָיָה שֵׁם מְקוֹם שְׁלֵנוּ, וְאַחַר כֶּךָ הִלֵּךְ הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה שִׁיךְ לוֹ הָאֵי הַנִּלְל וְרָצָה לְבַנּוֹת שָׁם בְּנִינִים וְהִנִּיחַ יְסוּדוֹת, וְאָמַר הַבֵּן הַנִּלְל, הֵינּוּ הַבֵּן שֶׁל הַשִּׁדִּים הַנִּלְל שֶׁנֶּאֱבָד, אֵלַי שְׁנִזִּיק אוֹתוֹ. וְהִלְכְנוּ וְלָקַחְנוּ הַכַּחַם מִהַמֶּלֶךְ. וְהָיָה עוֹסֵק בְּדִאֲקָטוֹרִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְעֹזֵר לוֹ. וְהִתְחִיל לְעַסֵּק בְּמַכְשָׁפִים, וְהָיָה שֵׁם מְכַשֵּׁף אֶחָד

L'un d'entre eux connaissait la famille de votre fils, mais pas la mienne; aussi ne pouvait-il rien me faire. Par-contre, connaissant la famille de mon compagnon, il se saisit de lui et le supplicia terriblement. »

On l'amena – le démon qui avait raconté tout cela, devant le roi des démons, devant lequel il répéta tout son récit. Le roi déclara : « Qu'on rende sa force au roi de l'île. » Le démon répondit : « Il y avait, parmi nous, quelqu'un qui n'avait pas de force, nous lui avons donné celle du roi de l'île. » Le roi répliqua : « Qu'on lui reprenne cette force et qu'on la rende au roi de l'île. » On fit savoir au roi que le démon bénéficiaire était devenu un nuage. Le souverain des démons demanda que l'on convoque ce nuage, qu'on l'amène devant lui. On envoya un messenger le chercher. L'homme – c'est-à-dire le Fils qui, au début de l'histoire, n'avait pas de force dans les jambes, était présent et avait vu tout cela; il déclara : « Je vais aller voir cela, comment ces créatures deviennent des nuages. »

Il suivit l'émissaire. Parvenu à la ville où se trouvait le nuage, il interrogea les habitants de l'endroit : « Pour quelle raison ce nuage a-t-il couvert la ville à ce point ? » Ils lui répondirent :

שְׁהָיָה יוֹדֵעַ מְשַׁפְּחָתוֹ, וְאֵת מְשַׁפְּחָתִי לֹא יוֹדֵעַ, עַל-כֵּן לֹא הָיָה יָכֹל לַעֲשׂוֹת לִי דָבָר. אֲבָל מְשַׁפְּחָתוֹ הָיָה יוֹדֵעַ וְתַפֵּס אוֹתוֹ וּמַעֲנָה אוֹתוֹ כָּל-כָּךְ.

וְהֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, הֵינּוּ זֶה הַשֵּׁד שֶׁסִּפֵּר כָּל זֶה הֵבִיאוּ אוֹתוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלָהֶם, וְסִפֵּר זֹאת לְפָנַי הַמֶּלֶךְ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יָשִׁיבוּ לוֹ הַכֹּחַ. עָנָה וְאָמַר, שְׁהָיָה אֲעֵלְנוּ אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כֹּחַ וְנִתְּנָנוּ לוֹ הַכֹּחַ. אָמַר הַמֶּלֶךְ: יִקְחוּ מִמֶּנּוּ הַכֹּחַ וַיַּחְזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ. הֵשִׁיבוּ לְהַמֶּלֶךְ כִּי נַעֲשֶׂה עֲנָן. אָמַר הַמֶּלֶךְ שִׁיקְרָאוּ הָעֲנָן וַיִּבִיאוּ אוֹתוֹ לְכָאן. וְשָׁלְחוּ שְׁלִיחַ אַחֲרָיו. אָמַר אוֹתוֹ הָאִישׁ הַבֵּן הַנַּ"ל, הֵינּוּ זֶה הַבֵּן שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כֹּחַ בְּרַגְלָיו בְּתַחֲלָה שָׁבָא לְכָאן וְרָאָה כָּל זֶה: אֵלֶךְ וְאֶרְאֶה הָעֲנָן אִיךָ נַעֲשֶׂה מִהֶאֱנָשִׁים אֵלוֹ עֲנָן.

וְהֵלֶךְ אַחֲרֵי הַשְּׁלִיחַ. וּבָא אֶל הָעִיר שְׁהָיָה שָׁם הָעֲנָן, וְשָׂאֵל אֶת אַנְשֵׁי הָעִיר: מִפְּנֵי מָה כִּסָּה הָעֲנָן כָּל-כָּךְ בְּתוֹךְ הָעִיר? וְהֵשִׁיבוּ לוֹ: בְּכָאן,

« Ici, en fait, il n'y a jamais de nuage. Or, depuis quelque temps, ce nuage recouvre la ville. » Le messenger arriva, transmit l'appel du roi des démons au nuage, puis quitta l'endroit. L'infirme décida de les suivre pour écouter ce qu'ils se disaient. Il entendit le messenger demander au nuage : « Comment es-tu devenu ici un nuage ? » L'autre lui répondit : « Je vais te raconter une histoire :

Il était une fois, un Sage. L'empereur du pays était un grand hérétique et rendit tout le pays hérétique. Le Sage convoqua tous « les membres de sa famille. Il leur déclara : « Vous vous rendez bien compte combien l'empereur est un grand hérétique, et qu'il a entraîné tout le pays dans l'hérésie, même une partie de notre famille [l'a suivi]. Par conséquent, abandonnons le pays et allons dans le désert, afin d'y conserver notre foi en l'Eternel béni-soit-Il. » Tous acceptèrent.

Le Sage prononça un Nom [Sacré], qui les transporta dans un désert. Mais celui-ci ne plut pas au Sage. Il évoqua [encore] un Nom, qui les amena dans un autre désert, celui-ci ne lui convint pas non plus. Il prononça un autre Nom, qui les conduisit dans un autre désert, et celui-ci plut au Sage; or, ce désert avoisinait le territoire des deux mille

אֲדָרְבָּא, שְׁמַעוּלָם אֵין כָּאן עָנָן, וְזֶה זְמַן שְׁכַסָּה הָעָנָן וּבָא הַשְּׁלִיחַ וּקְרָא אֶת הָעָנָן, וְהִלֵּךְ מִשָּׁם. וַיֵּשֶׁב עִצְמוֹ הָאִישׁ הַנִּזְוֵל לִילֵךְ אַחֲרֵיהֶם לְשִׁמְעַ מֶה הֵם מְדַבְּרִים. וְשָׁמַע שֶׁהַשְּׁלִיחַ שָׁאֵל אוֹתוֹ: אֵיךְ אַתָּה בָּא לְהֵיוֹת בְּכָאן עָנָן. וְהֵשִׁיב לוֹ: אֲסַפֵּר לְךָ מַעֲשֵׂה:

פַּעַם אַחַת הָיָה חָכָם אֶחָד. וְהַקִּיסָר מִהַמְּדִינָה הָיָה אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל, וַעֲשָׂה אֶת כָּל הַמְּדִינָה לְאֶפִיקוֹרָסִים. וְהִלֵּךְ הַחָכָם וּקְרָא אֶת כָּל בְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. עָנָה וְאָמַר לָהֶם: הֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שֶׁהַקִּיסָר הוּא אֶפִיקוֹרָס גָּדוֹל וַעֲשָׂה אֶת כָּל הַמְּדִינָה אֶפִיקוֹרָסִים וְקָצַת מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ עָשָׂה גַם-כֵּן לְאֶפִיקוֹרָסִים. בְּכֵן נִפְרַשׁ אֶל הַמְּדַבֵּר כִּדִּי שֶׁנִּשְׁאָר בְּהָאֲמוּנָה בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ. וְהִסְכִּימוּ עִמוֹ.

וְאָמַר הַחָכָם שֵׁם, הֵינּוּ שֶׁהַזְכִּיר אֵיזָה שֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת, וְהִבִּיא אוֹתָם אֶל הַמְּדַבֵּר וְלֹא הוֹטֵב בְּעֵינָיו אוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר. וְאָמַר שֵׁם וְנִשְׂא אוֹתָם אֶל מְדַבֵּר אַחֵר, וְלֹא הוֹטֵב בְּעֵינָיו גַּם-כֵּן. וְאָמַר עוֹד שֵׁם וְהִבִּיא אוֹתָם אֶל מְדַבֵּר אַחֵר, וְהוֹטֵב בְּעֵינָיו. וְאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר הִיָּתָה סְמוּכָה אֶל הַשְּׁנֵי אֵלֶף הָרִים וְהִלֵּךְ, אוֹתוֹ הַחָכָם

montagnes. Le Sage alla et traça un cercle [mystique] autour d'eux, afin que personne ne puisse les approcher.

Or, il existe un arbre qui, s'il était arrosé, provoquerait notre anéantissement [c'est le démon devenu un nuage qui continue son récit], il ne resterait plus un seul démon. C'est pourquoi certains parmi nous sont-ils chargés de creuser sans cesse autour de l'arbre, jour et nuit, afin que l'eau ne l'atteigne pas. » Le messager demanda au nuage: « Pourquoi s'en occuper jour et nuit, creuser une fois pour toute afin d'empêcher l'eau d'arriver ne suffit-il donc pas ? » Le nuage lui répondit: « Il existe parmi nous des bavards. Or, ceux-ci vont et suscitent des querelles entre un roi et un autre, une guerre éclate et cela provoque un ébranlement de la terre. La terre autour des tranchées s'effondre et l'eau pourrait alors parvenir jusqu'à l'arbre. Aussi s'emploie-t-on continuellement à creuser.

Et encore, lorsqu'un roi est désigné parmi nous, nous faisons les bouffons devant lui et nous réjouissons. L'un de nous se moque du nourrisson qu'il a meurtri et comment la mère s'afflige à son égard. Un autre nous fait part de telles farces et toutes autres sortes de plaisanteries. Lorsque notre roi est particulièrement joyeux,

הַנִּלְוֵה, וְעָשָׂה עֲגוּלָה סְבִיבוֹתָם שֶׁלֹּא יוּכַל שׁוֹם אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם.

וַיֵּשׁ אֵילָן שָׂאֵם הָיָה אוֹתוֹ הָאֵילָן נִשְׁקָה לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנּוּ, הֵינּוּ מִן הַשָּׂדִים, כָּלוּם. עַל-כֵּן עוֹמְדִים יוֹם וְלַיְלָה מֵאֲתָנּוּ שְׂחוֹפְרִים וְאֵינָם מְנִיחִים מַיִם לְהָאֵילָן. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: לָמָּה עוֹמְדִים יוֹם וְלַיְלָה, בִּיּוֹן שְׂחוֹפְרִים פֶּעַם אַחַת לְמַנַּע הַמַּיִם דִּי. הַשֵּׁיב לוֹ: שְׂיֵשׁ בֵּינֵינוּ מְדַבְּרִים וְאֵלוֹ הַמְדַבְּרִים הוֹלְכִים וְעוֹשִׂים מַחְלָקֶת בֵּין מֶלֶךְ זֶה לְמֶלֶךְ אֶחָד, וְעַל-יַדֵּי זֶה נַעֲשֶׂה מְלַחְמָה, וְעַל יַדֵּי זֶה נַעֲשֶׂה רְעִידַת הָאָרֶץ, וְנוֹפְלֶת הָאֲדָמָה שֶׁסְבִיבוֹת הַחֲפִירָה וַיּוּכַל לָבוֹא מַיִם לְהָאֵילָן, עַל כֵּן עוֹמְדִים תָּמִיד לְחַפֵּר כִּנְ"ל.

וּכְשֶׁנַּעֲשֶׂה מֶלֶךְ בֵּינֵינוּ עוֹשִׂים לְפָנָיו כָּל הַלִּיצְנוֹת וְשִׂמְחִים; זֶה מֵתְלוֹצֵץ אֵיךְ הַזִּיק תִּינּוֹק וְהִיזְלֶדֶת מֵתְאֲבָלֶת עָלָיו, וְזֶה מְרָאָה לִיצְנוֹת אַחֲרוֹת וְכֵן כַּמָּה מֵיָנִי לִיצְנוֹת. וּכְשֶׁהַמֶּלֶךְ בָּא בְּתוֹךְ הַשְּׂמֵחָה הוּא הוֹלֵךְ וּמְטִיל עִם הַשָּׂרִי-מְלוּכָה שָׂלוֹ, וּמְנַסֶּה עֲצָמוֹ לְעַקֵּר הָאֵילָן, כִּי אִם לֹא הָיָה הָאֵילָן

il va se promener avec les princes de son royaume, et tente alors de déraciner l'arbre. En effet, si cet arbre n'existait plus, ce serait très bien pour nous. Notre roi affermit fortement son cœur, afin de le déraciner complètement. Mais lorsqu'il approche de lui, l'arbre pousse un terrible hurlement, le roi est alors terrorisé et bat en retraite.

Un jour, il y eut parmi eux un nouveau roi devant lequel ils s'évertuèrent en bouffonneries; le monarque en ressentit une grande joie qui renforça puissamment son cœur. Il dit qu'on allait déraciner l'arbre tout entier. Il sortit en ballade avec ses princes, affermit grandement son cœur et courut pour déraciner complètement l'arbre. Alors qu'il se précipitait vers lui, l'arbre poussa un grand cri et le roi, pris de peur, recula et fut pris d'une grande colère. Revenu en arrière, il se mit à marcher et aperçut des gens installés, en fait les gens [de la famille] du Sage. Le roi des démons envoya quelques-uns de ses gens pour s'en occuper comme à leur habitude [c'est-à-dire leur nuire et les tuer]. Lorsqu'ils les virent, les membres de la famille du Sage furent terrorisés.

Le Sage les rassura : « Ne craignez rien ! » Quand les démons parvinrent à l'endroit, ils ne purent approcher

בְּלָל הָיָה טוֹב לָנוּ מְאֹד. וּמְחִזֵּק לְבוֹ  
מְאֹד בְּדֵי לְעַקֵּר הָאֵילָן כֻּלּוֹ, וּכְשָׁבָא  
אֶל הָאֵילָן, אָזַי הָאֵילָן צוֹעֵק מְאֹד,  
וְאָזַי נוֹפֵל עָלָיו פֶּחַד וְחֹזֵר לְאַחֲזָרָיו.

פַּעַם אַחַת נַעֲשֶׂה מְלַךְ חָדָשׁ בֵּינֵיהֶם  
וְעָשׂוּ לְפָנָיו לְיַצְנֹת גְּדוּלוֹת כַּנִּלְ, וּבָא  
בְּשִׂמְחָה גְּדוּלָה, וְעָשָׂה לְעַצְמוֹ  
אֲבִירוֹת לֵב מְאֹד, וְאָמַר לְעַקֵּר אֶת  
הָאֵילָן כֻּלּוֹ לְגַמְרֵי וַיַּעַז לְטִיֵּל עִם  
שָׂרָיו, וְחִזֵּק לְבוֹ מְאֹד, וְרִץ לְעַקֵּר  
הָאֵילָן לְגַמְרֵי. וּכְשָׁבָא אֵלָיו נָתַן קוֹל  
גְּדוֹל וְנִפְלַע עָלָיו פֶּחַד. וְחֹזֵר לְאַחֲזָרָיו  
וּבָא בְּכַעַס גְּדוֹל, וְחֹזֵר וְהָיָה הוֹלֵךְ.  
בְּתוֹךְ כֶּךָ נִסְתַּכַּל וְרָאָה בְּנֵי-אָדָם  
יוֹשְׁבִים, הֵינּוּ הִכָּת אֲנָשִׁים שֶׁל  
הַחֶכֶם הַנִּלְ, וְשָׁלַח אֵיזָה אֲנָשִׁים  
מֵאֲנָשָׁיו לַעֲשׂוֹת לָהֶם כְּרָאוּי כְּדַרְכֶּם  
תָּמִיד, הֵינּוּ שׂוּהַ הַמְּלָךְ שָׁלַח  
לְהִזְיָקֵם כְּדַרְכֶּם. וּכְיוֹן שָׂרָאוּ אוֹתָם  
אוֹתָהּ הַמְּשַׁפְּחָה שֶׁל בְּנֵי-אָדָם הַנִּלְ  
נִפְלַע עֲלֵיהֶם פֶּחַד.

וְאָמַר לָהֶם הַזְּקֵן הַנִּלְ: אַל תִּפְחָדוּ.  
וּכְשֶׁנִּתְקָרְבוּ הַשְּׂדִים לָשֵׁם לֹא הָיוּ  
יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב אֵלֵיהֶם מִחַמַּת



d'eux grâce au cercle mystique qui les entourait. Le roi envoya d'autres démons, mais eux non plus ne purent s'approcher. Le roi, fortement courroucé, s'avança en personne, mais lui non plus ne parvenait pas à les atteindre. Il demanda à l'Ancien de le laisser pénétrer à l'intérieur. Ce dernier lui répondit : « Etant donné que tu le demandes, je vais te laisser entrer. Cependant, il ne convient pas qu'un roi aille seul, je te laisserai donc pénétrer avec l'un de tes sujets. » Il pratiqua une ouverture et ils entrèrent. Puis, l'Ancien referma le cercle.

Le roi déclara à l'Ancien : « De quel droit viens-tu t'installer sur notre territoire ? » L'ancien : « Pourquoi serait-ce ton territoire ? C'est le mien ! » Le roi : « Tu ne me crains pas ? » L'ancien : « Non ! » Le roi : « Tu n'as pas peur !? » Il s'étendit et devint immense, jusqu'au ciel, et voulut l'avalier. L'Ancien déclara : « Même ainsi, je ne ressens aucune peur. Cependant, si je le souhaite, c'est toi tu auras peur de moi. »

Il alla et récita quelques prières. De gros nuages apparurent et de puissants coups de tonnerre retentirent. La foudre décima tous les princes qui avaient accompagné leur roi. Il ne restait plus que le monarque et celui qui était avec lui à l'intérieur

הַעֲגוּל הַנִּלְשָׁה שֶׁהָיָה סְבִיבוֹתָם וְשָׁלַח שְׁלוּחִים אַחֲרֵיהֶם וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים גַּם-כֵּן. וּבָא בְכַעַס גָּדוֹל וְהִלֵּךְ בְּעֵצְמוֹ וְלֹא הָיָה יְכוּל גַּם הוּא לְקָרֵב אֲלֵיהֶם, וּבִקֵּשׁ מִתְּזַקֵּן שִׁינִיחֵנוּ לְכַנֵּס לָשֵׁם. וְאָמַר לוֹ: מֵאַחַר שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ אֲנִיחַ אוֹתְךָ לְכַנֵּס, אֲבָל אֵין דְּרָךְ שִׁילֵךְ הַמְּלֶכֶךְ יְחִידִי, וְאֲנִיחַ אוֹתְךָ עִם עוֹד אֶחָד לְכַנֵּס. וּפְתַח לָהֶם פֶּתַח וְנִכְנְסוּ. וְחָזַר וְסָגַר הַעֲגוּל.

אָמַר הַמְּלֶכֶךְ לְתִזְקֵן: אֵיךְ אַתָּה בָּא לִישֵׁב עַל מְקוֹם שְׁלָנוּ. אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה הוּא מְקוֹמְךָ, הוּא מְקוֹם שְׁלִי. אָמַר לוֹ: אֵין אַתָּה מְתִירָא מִמֶּנִּי? הִשִּׁיב לוֹ: לָאוּ. אָמַר לוֹ: אֵין אַתָּה מְתִירָא. וּפָשַׁט עֵצְמוֹ וְנִעְשָׂה גָּדוֹל מְאֹד עַד הַשָּׁמַיִם וְרָצָה לְבָלְעוֹ. אָמַר תִּזְקֵן: אַתָּה-עַל-פִּי-כֵן אֵינִי מְתִירָא כָּלֵל, אֵיךְ אִם אֲנִי רוֹצֶה, תִּהְיֶה אַתָּה מְתִירָא מִמֶּנִּי.

וְהִלֵּךְ וְהִתְפַּלֵּל קָצֵת וְנִעְשָׂה עָב וְעָנָן גָּדוֹל וְהָיוּ רָעָמִים גָּדוֹלִים. וְהָרַעַם הוֹרֵג אוֹתָם, וְנִהְרָגוּ כָּל הַשָּׂרִי-מְלוּכָה שְׁלוֹ שְׁהָיוּ עִמוֹ, וְלֹא נִשְׁאַרוּ כִּי אִם הוּא עִם הָאֶחָד שֶׁהָיָה עִמוֹ שֵׁם בְּתוֹךְ הַעֲגוּל. וּבִקֵּשׁ אוֹתוֹ

du cercle. Le roi supplia l'Ancien de faire cesser le tonnerre, ce qui fut fait. Il s'écria alors : « Puisque tu es un homme de cette qualité, je vais t'offrir un livre répertoriant toutes les familles de démons. En effet, il existe des experts en noms qui ne connaissent qu'une famille et même parfois seulement une partie. Je vais te donner un livre qui recense toutes les familles. » Car tous les démons sont inscrits auprès du roi, même celui qui vient de naître, au profit du roi.

Le roi des démons envoya celui qui avait pénétré avec lui dans le cercle, chercher le livre. L'Ancien avait donc bien fait de laisser le roi entrer avec quelqu'un d'autre, car sinon, qui le roi aurait-il envoyé ? L'autre lui rapporta le livre. L'Ancien l'ouvrit et vit consignées là-bas des milliers et des myriades de leurs familles. Le roi promit à l'Ancien que les démons ne nuiraient jamais à aucun des siens. Il prescrit de faire apporter les portraits de tous les membres de la famille de l'Ancien. Et s'il y avait une naissance, on devait aussitôt apporter le portrait du nouveau-né, afin qu'aucun membre de la famille de l'Ancien ne fût tué.

Plus tard, lorsqu'arriva pour l'Ancien le moment de quitter ce monde, il convoqua ses enfants et leur

שִׁפְסַק הָרַעַם, וּפְסַק. עָנָה הַמֶּלֶךְ  
וְאָמַר: מֵאַחַר שְׂאֵתָה אִישׁ כְּזֶה, אֵתָן  
לְךָ סֵפֶר מְכֹל הַמְשֻׁפָּחוֹת שֶׁל שָׂדִים,  
כִּי יֵשׁ בְּעֵלֵי שִׁמּוֹת שְׂאֵינָם יוֹדְעִים  
רַק מִמְשֻׁפָּחָה אַחַת וַאֲפֹלוּ אוֹתָהּ  
הַמְשֻׁפָּחָה אֵינָם יוֹדְעִים בְּשִׁלְמוֹת.  
אֲנִי אֵתָן לְךָ סֵפֶר שְׂכָתוֹב בּוֹ כָּל  
הַמְשֻׁפָּחוֹת, כִּי אֲצֵל הַמֶּלֶךְ כְּתוּבִים  
כֻּלָּם וַאֲפֹלוּ מִי שְׁנוֹלָד נִכְתָּב אֲצֵל  
הַמֶּלֶךְ.

וְשָׁלַח אֶת הָאֶחָד שֶׁהָיָה עִמּוֹ אַחַר  
הַסֵּפֶר, הֵינּוּ שֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁל הַשָּׂדִים  
שָׁלַח אֶת הָאֶחָד שֶׁהָיָה עִמּוֹ בְּתוֹךְ  
הָעֲגוּל אַחַר הַסֵּפֶר. נִמְצָא שְׂטוֹב  
עָשָׂה שֶׁהִנִּיחַ אוֹתוֹ עִם עוֹד אֶחָד  
לְכַנְס, כִּי אִם לֹא אֵת מִי הָיָה  
שׁוֹלֵחַ, וְהִבִּיא לוֹ הַסֵּפֶר. וּפָתַח אֶת  
הַסֵּפֶר וְרָאָה כְּתוּב בּוֹ אֶלֶף אֲלָפִים  
וְרַבֵּי רַבּוֹת מְשֻׁפָּחוֹת שְׂלָהֶם.  
וְהִבְטִיחַ הַמֶּלֶךְ שֶׁלֹּא יִזְקוּ לְעוֹלָם  
אֶת כָּל מְשֻׁפָּחָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַזֶּקֶן  
הַזֶּה. וְצִוָּה לְהִבִּיא כָּל הַפְּאִטְרַעֲטִין  
שֶׁל כָּל בְּנֵי־מְשֻׁפָּחָתוֹ וַאֲפֹלוּ אִם  
יְהִיָּה נוֹלָד לָהֶם, אֵיזָה וְלָד, יְבִיאוּ  
תְּכֵף הַפְּאִטְרַעֲטִ שֶׁלּוֹ כִּדִּי שֶׁלֹּא  
יְהִיָּה נֹזֵק שׁוּם אֶחָד מִמְשֻׁפָּחַת הַזֶּקֶן.

אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ שֶׁל הַזֶּקֶן  
לְפִטְר מִן הָעוֹלָם קָרָא לְבָנָיו וְצִוָּה  
לָהֶם וְאָמַר לָהֶם: אֲנִי מְנִיחַ לָכֶם זֶה

recommanda : « Je vous lègue ce livre. Or, vous voyez bien que je peux utiliser ce livre avec sainteté, et cependant, je ne l'utilise pas, je place ma confiance uniquement en l'Eternel Béni-Soit-Il. Vous non plus, ne l'utilisez pas, même si l'un d'entre vous pourrait s'en servir avec sainteté, qu'il n'en fasse rien. Qu'il ait simplement confiance en l'Eternel béni-soit-Il. » Puis l'Ancien mourut.

Le livre fut transmis par héritage et parvint entre les mains du petit-fils de l'Ancien. Celui-ci possédait la force suffisante pour l'utiliser avec sainteté, mais comme il plaçait sa foi en D.ieu béni-soit-Il, il n'utilisa pas le livre, comme l'avait recommandé l'Ancien. Or, les bavards, qui existent au sein des démons, tentaient d'influencer le petit-fils : « Tes filles sont grandes, et tu n'as pas les moyens de les nourrir ni de les marier, utilise-donc le livre. » Et lui ne savait pas que c'était eux qui cherchaient à l'influencer. Il croyait que son cœur lui conseillait cela.

Il se rendit sur la tombe de son grand-père et l'interrogea : « Etant donné que ta recommandation était de ne pas utiliser ce livre, et que l'on place sa foi uniquement en l'Eternel béni-soit-Il. Or, mon cœur me pousse présentement à l'utiliser. » L'Ancien, qui était mort, lui répondit

הַסֵּפֶר. וְהִלֵּא אֲתֶם רוּאִים שְׂיִישׁ לִי כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם זֶה הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁהּ, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינִי מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יֵשׁ לִי אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. גַּם אֲתֶם אַל תִּשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ, אֲפֹלוּ אִם יִמְצֵא אֶחָד מִכֶּם שְׂיִוְכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁהּ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אַל יִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, רַק יִהְיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ. וְנִפְטָר הַחֶכֶם.

וְהִלֵּךְ הַסֵּפֶר בִּירְשָׁהּ וּבָא לְבֶן-בְּנוֹ. וְהָיָה לוֹ כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁהּ, רַק שֶׁהָיָה לוֹ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְלֹא הָיָה מִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּאֲשֶׁר צִוָּה הַזִּקֵּן. וְהַמְדַבְּרִים שְׂיִישׁ בֵּינֵיהֶם הָיוּ מְפַתִּים אֶת נֶכֶד הַזִּקֵּן הַזֶּה לֵּאמֹר: כְּאֲשֶׁר שְׂיִישׁ לְךָ בָּנוֹת גְּדוּלוֹת וְאֵין לְךָ לְפָרְנָסָם וְלְהַשִּׂיאָם, עַל-כֵּן הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּזֶה הַסֵּפֶר. וְהוּא לֹא הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהֵם מְפַתִּים אוֹתוֹ וְסָבַר שֶׁלְבוֹ מֵיַעֲצוֹ לָזֶה.

וְנָסַע לְאָבִיו זִקְנֹו עַל קִבְרוֹ וְשָׂאֵל אוֹתוֹ: כְּאֲשֶׁר שֶׁהִנְחַתְּ צִוָּאתָ שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַסֵּפֶר רַק שֶׁיְהִיָּה לְנוֹ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְעַתָּה הֲלֵב מְפַתָּה אוֹתִי לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ. עָנָה אוֹתוֹ, הַזִּקֵּן הַנִּפְטָר הַזֶּה לֵּאמֹר: אֶף-עַל-פִּי שְׂיִישׁ לְךָ כַח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּקִדְשָׁהּ,

: « Même si tu possèdes la force pour t'en servir avec sainteté, mieux vaut placer ta conviction en l'Éternel béni-soit-Il. N'utilise pas cet ouvrage, l'Éternel béni-soit-Il te viendra en aide. » Le petit-fils obéit.

Un jour, le roi du pays où vivait le petit-fils de l'Ancien tomba malade. Il consulta des docteurs qui ne purent le guérir; à cause de la grande chaleur qui régnait là-bas dans le pays, les remèdes étaient inefficaces. Le roi décréta que les Juifs prient pour lui.

Notre roi [celui des démons] déclara : « Puisque le petit-fils a cette possibilité de se servir du livre avec sainteté mais qu'il n'en fait rien, agissons-donc en sa faveur. » Il m'ordonna de devenir un nuage là-bas, afin que le roi malade puisse guérir grâce aux médicaments qu'il avait déjà pris et à ceux qu'il prendrait encore. Le petit-fils de l'Ancien ne sut rien de tout cela. C'est la raison pour laquelle je suis devenu ici un nuage.

Tout cela, le nuage l'avait raconté au messenger. Or, le Fils – c'est-à-dire celui qui n'avait pas de force dans les jambes au début de l'histoire, les suivait et écoutait. On amena le nuage devant le roi, celui-ci ordonna qu'on reprenne sa force [au nuage] et qu'on la rende au roi qui en avait été

מוֹטָב שִׁיְהִי לְךָ אֲמוּנָה בְּהַשֵּׁם  
יִתְבָּרַךְ, וְאַל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ, וְהַשֵּׁם  
יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ. וְעָשָׂה כֵן.

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָיָה הַמֶּלֶךְ הוֹלֵה בְּאוֹתָהּ  
הַמְּדִינָה שִׁוֵּשֵׁב בָּהּ הַנֶּכֶד שֶׁל הַזֶּקֶן  
הַנַּ"ל וְעָסַק בְּדֹאקטוֹרִים וְלֹא הָיוּ  
יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה מִחַמַּת גְּדֹל  
הַחֲמִימוֹת שֶׁהָיָה שָׁם בְּאוֹתָהּ  
הַמְּדִינָה לֹא הָיוּ מוֹעִילִים הַרְפוּאוֹת.  
וַיִּזְרַם הַמֶּלֶךְ שִׁישְׂרָאֵל יִתְפַּלְלוּ בְּעֵדוֹ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ שְׁלֵנוּ: בְּאֲשֶׁר שָׁזָה  
הַנֶּכֶד הַנַּ"ל יֵשׁ לוֹ כַּח לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם  
הַסֵּפֶר בְּקִדְשָׁה וְאִינוּ מִשְׁתַּמֵּשׁ בוֹ,  
עַל-כֵּן נַעֲשֶׂה לְטוֹבָתוֹ. וְצֹוָה עָלַי  
לְהִיּוֹת שָׁם עִנֵּן כְּדֵי שִׁיְהִי לְהַמֶּלֶךְ  
רְפוּאָה מִהַרְפוּאוֹת שֶׁלְקַח כְּבָר  
וּמִהַרְפוּאוֹת שֶׁיִּקַּח עוֹד. וְהַנֶּכֶד הַנַּ"ל  
לֹא יָדַע כָּלֵל מְזֻהָ, וּמִחַמַּת זֶה אֲנִי  
הַיְיִתִּי בְּכֹאֵן עִנֵּן.

כָּל זֶה הָיָה מִסֵּפֶר הָעִנֵּן לְהַשְׁלִיחַ,  
וְזֶה הַבֵּן הַנַּ"ל, הִינּוּ זֶה שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ  
כַּח בְּרִגְלָיו בְּתַחֲלָה, הָיָה הוֹלֵךְ  
אַחֲרֵיהֶם וְשׁוֹמֵעַ. וְהִבִּיאוּ אוֹתוֹ  
לְמֶלֶךְ, וְצֹוָה הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּקְחוּ הַכַּח  
וַיַּחְזִירוּ לְהַמֶּלֶךְ הַנַּ"ל, וְהַחְזִירוּ לוֹ  
הַכַּח. וְאִזְ הִזְרַם הַבֵּן שֶׁל הַשָּׂדִים הַנַּ"ל

dépouillé. On lui rendit donc sa force. Alors seulement, le fils des démons – celui dont les parents se lamentaient sur son sort, revint. Il était tout affaibli, sans forces, car là-bas, on l'avait terriblement supplicié. Il était très irrité à l'encontre du sorcier qui l'avait à ce point torturé; il ordonna à ses enfants et à sa famille de guetter ce sorcier constamment.

Or, parmi les démons, se trouvaient des bavards, qui allèrent prévenir le sorcier de se préserver de ceux qui lui voulaient du mal. Ce dernier usa alors de stratagèmes et fit appel à d'autres sorciers qui connaissaient d'autres familles [de démons], afin d'être protégé. Le fils-démon ainsi que sa famille furent très en colère contre les bavards, car ils avaient révélé son secret au sorcier. Il arriva une fois, que des membres de la famille du fils prirent leur tour de garde, ensemble avec des bavards, auprès du roi [des démons]. Les membres de la famille inventèrent des accusations contre ces bavards et le roi les fit périr.

Ceux des bavards qui restaient, étaient furieux et fomentèrent une rébellion entre tous les rois. Les démons endurent famine et souffrances, désolation et épidémies. Des guerres éclatèrent entre tous les souverains, ce qui ébranla la terre.

כַּנְ"ל. וּבֵא מִיֶּסֶר מְאֹד בְּלֹא כֹחַ כִּי עָנּוּ אוֹתוֹ מְאֹד שָׁם. וַחֲרָה לוֹ מְאֹד עַל הַמְכַשֵּׁף שֶׁעָנָה אוֹתוֹ כָּל-כָּךְ וַצֹּוה לְבָנָיו וּמִשְׁפַּחְתּוֹ שִׁיחִיו אוֹרְבִים תָּמִיד עַל הַמְכַשֵּׁף הַנְ"ל.

וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם מְדַבְּרִים, וְהִלְכוּ וְהִגִּידוּ לְהַמְכַשֵּׁף שִׁישְׁמֹר עֲצָמוֹ כִּי הֵם אוֹרְבִים עָלָיו. וַעֲשֵׂה הַמְכַשֵּׁף תַּחְבּוּלוֹת וְקָרָא עוֹד מְכַשְׁפִּים שִׁיּוֹדְעִים מִשְׁפָּחוֹת כְּדִי לְשַׁמֵּר מֵהֶם, וַחֲרָה מְאֹד לְהִבֵּן הַנְ"ל וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ עַל הַמְדַבְּרִים עַל שִׁגְלוֹ סוּדוֹ לְהַמְכַשֵּׁף. פַּעַם אַחַת גִּזְדַּמְן שֶׁהִלְכוּ יַחַד מִמִּשְׁפָּחָה שֶׁל הִבֵּן הַנְ"ל וּמֵהַמְדַבְּרִים עַל הַמְשָׁמֵר אֶצֶל הַמֶּלֶךְ. וְהִלְכוּ בְנֵי הַמִּשְׁפָּחָה הַנְ"ל וַעֲשׂוּ עֲלֵילָה עַל הַמְדַבְּרִים. וְהָרַג הַמֶּלֶךְ אֶת הַמְדַבְּרִים.

וַחֲרָה לְהַמְדַבְּרִים הַנְשֹׂאָרִים, וְהִלְכוּ וַעֲשׂוּ מְרִידָה בֵּין כָּל הַמְּלָכִים. וְהָיָה בֵּין הַשָּׂדִים רָעַב וַחֲלָשׁוֹת וַחֲרָב וְדָבָר. וְנַעֲשׂוּ מְלַחְמוֹת בֵּין כָּל הַמְּלָכִים, וְעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֵׂה רַעֲיֶדֶת הָאָרֶץ. וְנִפְלָה הָאָרֶץ כְּלָה וְנִשְׁקָה

Celle-ci s'effondra complètement et l'arbre fut entièrement arrosé. Il ne resta plus rien des démons, c'était comme s'ils n'avaient jamais existé, Amen.

Le secret de ce récit est suggéré dans le premier des Psaumes du Roi David, qui débute ainsi : - Heureux l'homme qui ne suit pas la voie des méchants etc le chemin des méchants, le chemin des Tsadikim etc qui symbolisent les routes de notre histoire, sur lesquelles de la poussière est répandue etc. Il sera comme un arbre planté auprès des cours d'eaux qui donne ses fruits en leur saison et dont les feuilles etc Tout ce qu'il entreprendra réussira. C'est-à-dire cet arbre, dont les fruits et les feuilles, chacune de ses parties possède une vertu particulièrement bénéfique.

Apprécie-donc encore ces quelques allusions : Heureux l'homme qui ne suit pas etc car, au début, il ne pouvait pas marcher. Il ne se tint pas [debout] non plus car, par la suite, il ne pouvait pas même rester debout [il rampait]. Et dans la société des railleurs, ceux qui se moquent [les démons]. Comme le chaume que pourchasse le vent, allusion au vent qui emporte la poussière [cf récit de la lune]. Tout cela ne représente que des allusions

הָאֵילָן כָּלוּ. וְלֹא נִשְׁאָר מֵהֶם כְּלָל,  
וְנִעְשׂוּ כְּלֵא הָיוּ, אָמֵן:

סוד מעשה זה מרמז בקפיטל א' שבתהלים: אֲשֶׁרִי הָאִישׁ וְכוּ'. דָּרָךְ רָשָׁעִים דָּרָךְ צַדִּיקִים וְכוּ'. הֵינּוּ בַחֲנִינֵת הַדְרָכִים הַנִּלְ שֵׁישׁ בָּהֶם הָאָבֶק שְׂמֹפְזִרִים וְכוּ'. וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעָלְהוּ וְכוּ'. וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ. הֵינּוּ הָאֵילָן הַנִּלְ, שְׂכָל פָּרִיו וְעָלָיו הַכֹּל כַּאֲשֶׁר לְכֹל מְסַנֵּל מְאֹד כַּנִּלְ.

דוֹק וְתִשְׁכַּח עוֹד אֵיזָה רְמִזִּים: אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ כִּי בַתְּחִלָּה לֹא הָיָה יָכֹל לֵילֵךְ: לֹא עָמַד, כִּי אַחַר כֵּן לֹא הָיָה יָכֹל לְעָמַד גַּם-כֵּן: וּבְמוֹשֵׁב לְעֵצִים, הֵינּוּ מוֹשֵׁב לְעֵצִים הַנִּלְ שְׂעוֹשֵׂי לְיִצְנֹת וְכוּ' כַּנִּלְ: כַּמִּץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, הֵינּוּ הָרוּחַ שְׂנוֹשֵׂא הַפּוֹל הַנִּלְ: וְכֹל זֶה הוּא רַק רְמִזִּים בְּעֵלְמָא, שֶׁהָאִיר עֵינֵינוּ קִצֵּת, לְמַעַן נִבְיִן וְנִשְׁכִּיל קִצֵּת עַד הֵיכָן הַדְּבָרִים מְגִיעִים.

générales, dont le Rebbe éclaira quelque peu nos yeux, pour que nous comprenions même sommairement la hauteur de Ses Propos.

Cependant, leur valeur demeure encore profondément cachée, car la signification de tous ces récits - que le Rebbe raconta, se situe bien au-delà de l'entendement humain et reste dissimulée au regard de tout être vivant etc.

אָבֵל הַדְּבָרִים סְתוּמִים עֲדִין  
בְּתַכְלִית הַהֶעֱלֵם, כִּי כָּל אֱלוֹ  
הַמַּעֲשִׂוֹת שֶׁסִּפֵּר נִגְבְּהוּ מְאֹד מְאֹד  
מִדַּעַת אָנוּשֵׁי וְנַעֲלָמִים מֵעֵין כָּל חַי  
וְכוֹ':

## רמזי מעשיות

מבואר ומובן לכל כי דברי המעשה הזאת שגבו ונגבהו ועמקו מאד ואין פותר אותם אך אף על פי כן מובן ומבואר כי מדבר בה מסוד עולם התיקון והתרוממות קרן הקדושה וביטול כל הקליפות והנה החכם שהזהיר לבניו ומשפחתו להשקות אילנות מובן ממילא כי כוונתו להשקות את האילנות הקדושים שמרמזים למה שמרמזים וכמבואר בזה הרבה בזוהר הקדוש ובתיקונים וכמאמר אליהו דאיהו שקי' דאילנא וכו' כמיא דאשיק לאילנא וכו' אנת הוא עילת העלות דאשקי לאילנא וכו' וכמובן בהמעשה הזאת עצמה מענין שהיתה החמה מדברת עם הלבנה מענין האילן הקדוש שהיו צריכים להשקותו וכן בסוף המעשה מבואר הרבה מענין האילן הקדוש שאם היה נשקה אז היו מתבטלים כל הקליפות כולם:

אך כל ענין המעשה ופרטי הענינים שבה והקשר שלהם נוראים ונפלאים מאד ואיך שמתחיל לספר מענין הבן שרצה לעשות משא ומתן וכו' ומענין הגזלנים שנפלו עליהם וכו' ואיך שהוכרח לאכול עשבים וכו' שכל זה נראה לכאורה בתחלת העיון כסיפור פשוט ותיכף נכנס מהם לענין העשב שהוטב בעיניו ועקר אותו עם שרשו והיה תחת השורש דומיט והדומיט היה מרובע וכל צד היה לו סגולה אחרת ובצד אחד היה כתוב שמי שיאחז באותו צד ישא אותו למקום שיום ולילה נתקבצים ביחד וכו' ומספר איך שזה הבן בא לשם ושמע הסיפור שבין החמה והלבנה שהוא סיפור נורא ונפלא מאד וכן איך שהסתכל על הדומיט בצד אחר וראה כתוב שם שמי שיאחז באותו הצד ישא אותו להדרך שיוצאים ממנו כמה דרכים ואחז באותו הצד ונשא אותו לשם ונתן רגליו באותו הדרך שהאבק רפואה לרגלים ונתרפא מיד שכל ענין זה נורא ונפלא (ומי יודע הסגולות הנוראות והנפלאות שהיו בשני הצדדים האחרים של הדומיט אשר לא גילה לנו רבינו ז"ל מהם שום רמז) ומספר אחר כך איך שנטל הבן אבק מכל הדרכים ועשה לעצמו אגודות ואיך שהתנהג בזה בחכמה וגם בענין זה מרמז בתוך כך בדרך אגב דברים נחוצים מאד איך

שגם מי שהוא צדיק צריך ליזהר מאד משטות ושגעון כי יכול להיות על ידי זה קלקולים גדולים כמבואר שם ומספר גם כן איך שעיקר הגזלן הגדול שבהם עשה תשובה והחזיר לו תיבתו עם הכסף וגם נתן לו כל האוצרות של גזילה שהיו לו ואיך שפסקו עליו לתלותו כי מובן הדבר שנוגע גם כן לסוד עולם התיקון ואיך שיחזירו אל הקדושה כל הגזילות שגזלו מאתנו בסוד חיל בלע ויקיאנו וכו' ואף על פי כן נדמה גם הסיפור הזה כסיפור פשוט מה שיכול להיות כפשוטו ותיכף אחר כך מספר מה שיישב עצמו הבן לילך אל השני אלף הרים וכלל בו כמה סיפורים נפלאים ונוראים ובתוכם יש גם כן איזה ענינים שנראים לכאורה כפשוטו עד שגמר הענין איך שנשקה האילן ולא נשאר מהם כלל ונעשו כלא היו וכל אלו הענינים נוראים ונפלאים מאד מי שמע כזאת מי ראה כאלה:

וכן הרמזים שמרמז אחר כך שסוד מעשה זו מרומז בקאפיטל א' שבתהלים נורא ונפלא מאד והמובן מהם קצת מרחוק נראה כי עיקר השקאת האילנות הקדושים שבענין זה הוא על ידי התורה הקדושה וזה היה הדיבור בין יום ולילה חמה ולבנה מה שהחמה היתה קובלת לפני הירח מענין האילן הקדוש שהוא מסוגל מאד והיו צריכין להשקותו וכו' ואם האילן הזה הוא עצמו זה האילן שמבואר אחר כך שאם היה נשקה בשלימות לא היה נשאר מהם כלל ממילא מובן שגם הקובלנא של הלבנה שהיתה אודות השדים שיונקים מרגליה היה גם כן אודות ענין זה ובאמת אם היה נשקה זה האילן לא היה נשאר מהם כלל וממילא היתה תרופה גם להלבנה על צערה (ועיין בספר זמרת הארץ על מעשה זאת) וזה יש לרמזו בקאפיטל א' הנ"ל אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וכו' כי כל העצות רעות ודרכים רעים הכל נמשך מהם כמובא שם גם בסוף המעשה מענין המדברים שפיתו לנכדו הזקן שהיה צדיק נפלא להשתמש עם הספר שצוה הזקן שלא להשתמש בו והנכד הזה היה סובר שלבו מייעצו לזה ואם היו משתדלים להכשיל צדיק קדוש כזה על ידי עצתם הרעה מכש"כ איך מכשילים בזה לרוב העולם וכל הקלקולים המבוארים שם הן העצה של הגזלן שפיתה לכמה אנשים שיהיו גזלנים שזה גם כן עצת רשעים וכן המלך שעשה אנשי מדינתו לאפיקורסים שזה בחינת דרך חטאים כמובא שם שיש דרך של אפיקורסים כי אפיקורסת הוא שורש וכלל כל החטאים כולם כמובא וזה בחינת ובדרך חטאים לא עמד כמו החכם הזקן שקיבץ כל אנשי משפחתו ובא עמהם מהמדינה הזאת וזה ובמושב לצים לא ישב שאף על פי שנתיישב עמהם סמוך להשני אלף הרים ששם עיקר המושב לצים כמבואר שם אף על פי כן היה רחוק מהם מאד כי עשה עיגול שלא יוכלו הלצים להתקרב אליהם והנה כל הקלקולים הנ"ל של הרשעים והחוטאים הכל נמשך רק על ידי בחינת הלצים הנ"ל שזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל הבא לטמא פותחין לו שנאמר אם ללצים הוא יליץ וכל קיומם של אלו הוא רק על ידי שאינו נשקה האילן בשלימות שבשביל זה עומדים מהם יום ולילה וחופרים ואינם מניחים מים להאילן ועל כן הצדיק הקדוש אשר לא הלך בעצת רשעים וכו' הוא ההיפוך מהם ממש ועוסק יום ולילה בתורה שעל ידי זה עיקר השקאת האילן הקדוש כנ"ל וזה כי אם בתורת ה' תפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה דייקא כנ"ל היפוך מה שהם עומדים יום ולילה וחופרים ואינם מניחים מים להאילן כנ"ל גם יש לומר שמרמז גם כן שהדיבורים שהיו בין יום ולילה חמה ולבנה הכל היה אודות לימוד תורתו של הצדיק הנ"ל כי על ידי לימוד תורתו נשקה האילן



הקדוש והלצים הנ"ל כלים ואובדים והיו כלא היו ונתתקן הכל הן הקובלנא של החמה הן הקובלנא של הלבנה שהם יום ולילה על בן שכרו של הצדיק הזה והיה כעין שתול על פלגי מים וכו' בחינת האילן הנ"ל כמבואר שם:

## לקוטי עצות - מהדורא בתרא ליצנות ב'

ישמור אדם את עצמו מליצנות כי מקום החיצונים שהם הקליפות ר"ל נקרא מושב לצים כי עושים ליצנות תמיד:

## לקוטי עצות - מהדורא בתרא צדיק פ"ד

הצדיק האמת אף על פי שיש לו כח להשתמש בשמות והשבעות וכיוצא בקדושה גדולה אף על פי בן אין לו להשתמש בזה כלל רק יהיה לו אמונה בהשם יתברך כפשוטו והשם יתברך יעזור לו ולפעמים נדמה להצדיק שהוא מוכרח להשתמש בזה ושהיא מצוה גדולה וכיוצא בזה אף על פי כן צריך להתיישב בזה מאד, כי אף על פי שנדמה לו שלבו מייעצו לזה אולי הוא רק מהמדברים שמפתים אותו לזה:

*Le livre en édition luxueuse  
à prix coûtant  
32 chékels*

*ISRAËL*  
**972 (0) 54 84 29 006**  
*FRANCE*  
**+01 77 47 57 04**  
*(Meir)*

